

„Selfie“ med Ægte Hussvamp (*Serpula lacrymans*) – første danske fund i naturen. Farum Nørreskov, 12.IX.2013, på Ædelgran (*Abies*), Steen A. Elborne, SAE-2669, Atlas SAE2013-658616 (C). Foto S.A. Elborne.

nedbrudt med dybtgående gråmuldsdannelse. Jeg er kommet på stedet igennem mange år, hvor træet længe har stået og været dødt, men først for nylig er væltet. Frugtlegemerne groede enkeltvis eller i små knipper.

Kort beskrivelse af fundet: Hat 11-25 mm bred, hvælvet til affladet, til sidst noget nedtrykt, rand nedbøjet, ustribet, overflade glat, fedtet, olivengrøn, hygroman, afblegende til gulligrøn. Lameller middeltætte, udrandede, noget tandformet nedløbende, tynde, ret brede, lyst gullige. Stok 14-22 x 2,5-3,5 mm, midtstillet, cylindrisk, ens tyk, længdefibret, hviddugget i hele længden, basis hvidfiltet, gulbrun til rødbrun. Lugt svag, indistinkt; smag svagt bitter.

Ifølge Antonin mfl. (2009) og Arnolds (2006) kan den lugte af mel, men det kunne jeg ikke fornemme.

MATERIALE: DANMARK, SJÆLLAND, Farum Nørreskov, 12.IX.2013, på rådden, væltet stamme af Ædelgran (*Abies*), Steen A. Elborne, SAE-2670, Atlas SAE2013-660244 (C).

Steen A. Elborne

Ægte Hussvamp (*Serpula lacrymans*) (Wulfen: Fr.) J. Schröt. – første danske fund i naturen

Ægte Hussvamp er en art, som jeg kender rigtig godt fra mit arbejde i Hussvamp Laboratoriet, hvor vi dagligt modtager materiale af arten fra danske og svenske huse. Den kan rigtig godt lide fugtigt tømmer, som er i kontakt med murværk, dvs. kalkholdigt materiale, som man finder i murremmen og bjælkeender, der hviler af på denne.

I naturen kender jeg den også fra Nordindien i Himalaya-bjergene, Mount Shasta i Californien og Bøhmen i Tjekkiet, hvor jeg har set den på ture i 1990'erne med Jørgen Bech-Andersen, som var særlig interesseret i dens vilde forekomst. Han havde den teori, at arten kun forekom i bjerge, hvor der var et tykt snedække om vinteren, dvs. ingen barfrost (som i Danmark), kalk eller jern i jorden og nåletræsstammer af en kraftig dimension. Det var derfor ikke sandsynligt, at den skulle kunne leve i dansk natur.

Stor var derfor min overraskelse, da jeg den 12. september 2013 fandt en stor forekomst af frugtlegemer af Ægte Hussvamp i Farum Nør-

reskov på en stærkt nedbrudt væltet stamme af ædelgran (*Abies*). Jeg havde en svensk kursist på besøg i laboratoriet, som skulle lære noget om hussvampe. Hun ville gerne se en Mastesvamp (*Physisporinus vitreus*) i naturen, da den er en alvorlig skadevolder på elmåster i Sverige. Jeg vidste fra mange tidligere besøg i Farum Nørreskov, at den var almindelig på de gamle ædelgranstubbe i den del af skoven, som kaldes von Langens Plantage. Tyndkødet Hussvamp (*Serpula himantoides*) er også almindelig på de gamle skovfyr i området, hvor den danner frugtlegemer på barken af de levende træer. Von Langens Plantage består af en blanding af løv- og nåletræer, fx Lærk, Ædelgran og Skovfyr, som blev plantet i 1760'erne. Der er stadig nogle få af de gamle træer, som er levende, mens andre står eller ligger og er døde.

Da vi havde set Mastesvampen bl.a. ved basis af den stående del af en død Ædelgran, fik vi pludselig øje på en stor og kraftig, konsolformet svamp længere henne på siden af den afknækkede og liggende del af stammen. Da vi fik vendt stammen om, havde den det karakteristiske årede, rustbrune hymenium, som findes hos Ægte Hussvamp. Frugtlegemerne var delvis taglagte og udragende 8-10 cm fra stammen, men også delvis tiltrykt undersiden af stammen. De var næsten fuldstændig sammenhængende i en længde af ca. 1 meter. Randen af frugtlegemerne var tyk og hvid, mens oversiden var rustbrun. Kødet var ca. 1 cm tykt og delvist gelatinøst. Mod underlaget var der et fibret lag af parallelle hyfer, som gjorde det let at trække frugtlegemerne af stammen. Ægte Hussvamp nedbryder træet som en brunmuld med store terninger på 5-7 cm's længde, men de var ikke umiddelbart synlige uden på træet.

På stammen groede der også andre spændende svampe, fx Stinkende Huesvamp (*Mycena stipitata*) og *Callistosporium pinicola*, som er ny for Danmark (se denne).

Hjemme i laboratoriet tjekkede jeg de mikroskopiske karakterer, som jeg har beskrevet i Funga Nordica (Elborne 2012), og som også er fint illustreret af Hallenberg og Eriksson (1985).

Sporerne var ellipsoidiske til mandelformede, lidt tykvæggede, gulbrune, 9-12 x 5-6 µm store. Kødet var med et lag af gelatinøse hyfer samt de karakteristiske L-formede hyfer, som opstår,

når der på de tykvæggede skeletoide hyfer er to øskner efter hinanden. Der var også et lag af rigtige tykvæggede skelethyfer i det hyfelag som vendte mod underlaget. Både sporer, skelethyfer og skeletoide hyfer er cyanofile, dvs. at de bliver kraftigt blåfarvede i Cotton Blue.

Der findes to andre arter i slægten Hussvamp (*Serpula*), som man kan støde på i danske skove, Tyndkødet Hussvamp (*S. himantoides*) og Lille Hussvamp (*S. pulverulenta*). De afviger fra Ægte Hussvamp ved at have meget tyndere frugtlegemer (1-3 mm), ved at mangle et gelatinøst lag og ved at mangle skeletoide hyfer. Lille Hussvamp har desuden mindre sporer (Elborne 2012).

MATERIALE: DANMARK, SJÆLLAND, Farum Nørreskov, 12.IX.2013, på rådden, væltet stamme af Ædelgran (*Abies*), Steen A. Elborne, SAE-2669, Atlas SAE2013-658616 (C).

Steen A. Elborne

Gylden Kantarel (*Craterellus lutescens*) – „ny“ for Danmark – fra Bornholm, hvor den sikkert er blevet fortæret som Tragt-kantarel i årevis. Foto Grethe Trnka.

Gylden Kantarel (*Craterellus lutescens*) endelig bekræftet som dansk

Jeg fik godkendt fundet af Gylden Kantarel i Danmark i 2014 og tænkte at

det kunne have almen interesse. Derfor følger her lidt historie samt facts og billeder.

Sagen er, at jeg var i Norge i 1990'erne på familiebesøg. Min niece Mette og jeg for vild på en strabadserende svampetur på fjeldet, men midt i denne uro omkring hvor vi nu var, fandt vi hvad der dengang bl.a. blev kaldt Rødgul Trompet-